

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSİYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

**VETERINARIYA PROFILAKTIKASI VA DAVOLASH
FAKULTETI**

**“PARAZITOLOGIYA VA VETERINARIYA ISHINI TASHKIL
ETISH” KAFEDRASI**

“VETERINARIYA ISHINI TASHKIL ETISH” FANIDAN

**“VETERINARIYA SANITARIYA NAZORATINI TASHKIL QILISH”
MAVZUSIDAGI MARUZA MASHG'ULOT DARSİ BO'YICHA**

Dars ishlanması

Samarqand – 2023

Tuzuvchi:

Davlatov R.B.

“Parazitologiya va veterinariya ishini tashkil etish” kafedrasи v.f.d., professor.

Taqrizchilar:

F.B.Ibragimov

“Veterinariya-sanitariya ekspertizasi” kafedrasи dotsenti v.f.n.

A.A.Nurullayev

Samarqand viloyat veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmasi boshlig‘i b.f.n.

**“Veterinariya sanitariya nazoratini tashkil qilish”
maruza mashg‘ulot darsining o‘qitish texnologiyasi.**

Vaqt: 2 soat	<i>Talabalar soni: 75 nafar</i>
O‘quv mashg‘ulotining shakli	Maruza mashg‘ulot
O‘quv mashg‘ulotining rejasi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veterinariya-sanitariya nazoratining mohiyati va maqsadlari 2. Davlat veterinariya nazorati ob’ektlari 3. Hayvonlar, chorvachilik mahsulotlari va xom-ashyolarini tashishda, eksport hamda import jarayonlarida veterinariya-sanitariya nazorati 4. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashishda veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish qoidasi 5. Hayvonlarning xom ashyolarini tayyorlovchi, saqlovchi va qayta ishlovchi korxonalarda veterinariya-sanitariya nazorati
Darsning maqsadi: Veterinariya sanitariya nazoratini tashkil qilish to‘g’risida talabalarga umumiy tushuncha berish.	
<i>Pedagogik vazifalar:</i> - Veterinariya xizmatining mohiyati va ahamiyati tushuntirish; - Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni tashish; - Davlat veterinariya nazorati ob’ektlarini tushuntirish.	<i>O‘quv faoliyati natijalari:</i> Talabalar: - Veterinariya-sanitariya nazoratining quyidagi o‘ziga xos xususiyatlarga ega: 1. Veterinariya-sanitariya nazoratining mohiyati va maqsadlari. 2. Hayvonlarni asrashda veterinariya-sanitariya nazorati. 3. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashish kabi bilimlarga ega bo‘ladilar.
<i>Ta’lim usullari</i>	Diologik yondoshuv, kichik guruhlarda ishslash, aqliy xujum, pinbord
<i>Ta’limni shakllantirish shakli</i>	Jamoaviy guruhli
<i>Ta’lim vositalari</i>	Ma’ruza mavzusi bo‘yicha dars ishlanmasi, teleprojektor, kompyuter, tarqatma materiallar, jadvallar, ishlanmalar.
<i>Ta’lim berish usullari</i>	Maxsus texnik vositalar bilan jihozlangan auditoriya
<i>Monitoring va baholash</i>	Og‘zaki so‘rov: tezkor – so‘rov.

Maruza mashg‘ulotning texnologik haritasi

Ish bosqichlari va vaqtি	Faoliyat mazmuni	
	Ta’lim beruvchi	Ta’lim oluvchi
1 – bosqich. O‘quv mashg‘ulotiga kirish (10 daq.)	<p>1.1. Salomlashish, davomatni aniqlash, talabalar darsga tayyorgarligini tekshirish.</p> <p>1.2. Mavzu mohiyati, uning maqsadi, o‘quv mashg‘ulotidan kutilayotgan natijalar ma’lum qilinadi.</p>	Eshitadi, yozib oladi.
2 – boqich. Asosiy (60 daq.)	<p>2.1. Talabalar e’tiborini jalb etish va bilim darajalarini aniqlash uchun tezkor savol-javob o’tkazadi. (Aqliy xujum metodi 1-ilova)</p> <p>2.2. O‘qituvchi vizual materiallardan foydalangan holda mashg‘ulotning qisqacha bayonini tushuntirib beradi. (Klaster metodidan foydalangan holda 2-ilova)</p> <p>2.3. Talabalarga mavzuning asosiy tushunchalariga e’tibor qilishni va yozib olishlarini ta’kidlaydi.</p> <p>2.4. O‘qituvchi veterinariya saniyariya nazoratini tushuntiradi.</p> <p>2.5. O‘qituvchi talabalarni mavzuni tushunganlik darajasini aniqlaydi.</p>	<p>2.1. Eshitadi. Navbat bilan mavzularni aytadi.</p> <p>O‘ylaydi, javob beradi.</p> <p>2.2. Sxema va jadvallar mazmunini muhokama qiladi.</p> <p>Savollar berib, asosiy joylarini yozib oladi.</p> <p>2.3. Eslab qoladi, yozadi.</p>
3 –bosqich. Yakuniy (10 daq.)	<p>3.1. Mavzuni yakun qiladi, talabalar savollariga javob beradi.</p> <p>3.2. Talabalarni mavzuni tushunganlik darajasini aniqlaydi;</p> <p>3.3. Uyda bajarish uchun topshiriq beradi.</p>	<p>Savollar berib, asosiy joylarini yozib oladi</p> <p>O‘z-o‘zini, o‘zaro baholashni o’tkazadilar.</p> <p>Savol beradilar.</p> <p>Topshiriqni yozadilar.</p>

O'quv elementlari: veterinariya guvohnomalari va pasporti, hujjat shakllari, jadvallar.

Mavzu bo'yicha tayanch tushunchalar: veterinariya-sanitariya nazorati, hayvonlarni asrashda veterinariya-sanitariya nazorati, hayvonlar, chorvachilik mahsulotlari va xom-ashyolarini tashishda, eksport hamda import jarayonlarida veterinariya-sanitariya nazorati.

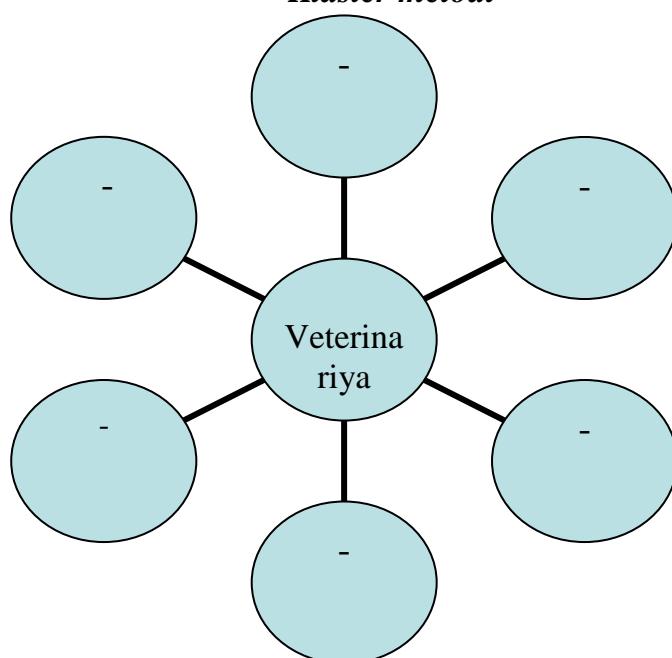
1-ilova

Aqliy xujum metodi

1. Veterinariya-sanitariya nazoratining mohiyati va maqsadlari
2. Davlat veterinariya nazorati ob'ektlari
3. Hayvonlar, chorvachilik mahsulotlari va xom-ashyolarini.
4. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni tashish

2-ilova

Klaster metodi

3-ilova

“KICHIK GURUHLARDA ISHLASH”

Kichik guruhlarda ishslash talabalarning darsda faolligini ta'minlaydi, har biri uchun munozarada qatnashish huquqini beradi, bir-biridan auditoriyada o'rganishga imkonи tug'iladi, boshqalar fikrini qadrlashga o'rgatadi.

VETERINARIYA SANITARIYA NAZORATINI TASHKIL QILISH

Reja:

- 1.** Veterinariya-sanitariya nazoratining mohiyati va maqsadlari
- 2.** Davlat veterinariya nazorati ob'ektlari
- 3.** Hayvonlar, chorvachilik mahsulotlari va xom-ashyolarini tashishda, eksport hamda import jarayonlarida veterinariya-sanitariya nazorati
- 4.** Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashishda veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish qoidasi
- 5.** Hayvonlarning xom ashyolarini tayyorlovchi, saqlovchi va qayta ishlovchi korxonalarda veterinariya-sanitariya nazorati

Tayanch iboralari: veterinariya-sanitariya nazorati, hayvonlarni asrashda veterinariya-sanitariya nazorati, hayvonlar, chorvachilik mahsulotlari va xom-ashyolarini tashishda, eksport hamda import jarayonlarida veterinariya-sanitariya nazorati.

Veterinariya-sanitariya nazoratining mohiyati va maqsadlari

Veterinariya-sanitariya nazorati tashqi muhitning sog'lom va ozodaligini ta'minlash evaziga hayvon podalarini va chorva mahsulotlarini sog'lomlashtirish hamda insonlarni antropozoonoz kasalliklardan himoya qilishga qaratilgan muhim veterinariya tadbirlar majmuidir.

Veterinariya-sanitariya nazorati - barcha turdagи davlat, idoraviy va ishlab chiqarishdagi, xususiy veterinariya tashkilotlari faoliyatida amalga oshirladigan asosiy tadbirlardan hisoblanib, quyidagi vazifalarni amalga oshiradi:

- 1.** Chorvachilikni rivojlantirish va sanitariya jihatidan sifatli mahsulot etishtirishni ta'minlash;
- 2.** Aholini antropozoonoz kasalliklardan himoyalash maqsadida chorva mollari va mahsulotlarining sog'lomligiga erishib, ijtimoiy muammoni hal etish. Bu muammoni amalga oshirishda sanitariya-epidemiologik stansiyasi xodimlari bilan hamkorlikda ish olib boradilar.

Veterinariya-sanitariya nazoratining maqsadlari:

1. Veterinariya-sanitariya qoidalarining buzilishini oldini olish;
2. Qoida buzilish oqibatlarini tugatish;
3. Sifatli va sog'lom mahsulot ishlab chiqarilishini ta'minlash.

Veterinariya-sanitariya nazoratining turlari:

Veterinariya-sanitariya nazoratini barcha davlat veterinariya tashkilotlari hamda chorvachilik xo'jaliklari va hissadorlik jamiyatlari mutaxassislari amalga oshiradilar.

Shuningdek maxsus veterinariya-sanitariya nazorati muassasalari ham mavjud:

- a) Veterinariya-sanitariya ekspertiza laboratoriyalari;
- b) Transport veterinariya-sanitariya uchastkalar;
- v) Chegara veterinariya-sanitariya nazorati punktlari;
- g) Terini kuydirgi kasalligiga tekshirish laboratorilari va boshqa tegishli tashkilotlar shug‘ullanadi.

Ularning barchasi O‘zbekiston Respublikasi “Veterinariya to‘g‘risida”gi qonunning tegishli moddalaridagi qoidalariga riosa qiladilar.

Davlat veterinariya tarmog‘ida ishlovchi mutaxassislar veterinariya inspektorlari hisoblanadi va davlat veterinariya-sanitariya nazoratini amalga oshiradilar.

Ishlab chiqarish veterinariya nazorati - xo‘jalik va korxonalardagi idoraviy va xususiy veterinariya xizmatlari tomonidan ish jarayonida amalga oshiriladi.

Davlat veterinariya nazorati ob’ektlari

Quyidagilar davlat veterinariya nazorati ob’ektlari hisoblanadi:

- hayvonlar, ularning jinsiy va somatik hujayralari;
- hayvonlarning yuqumli kasalliliklarini qo‘zg‘atuvchilar;
- kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyo, bozorlarda realizatsiya qilinadigan o‘simlik oziq-ovqat mahsulotlari, veterinariya dori va texnika vositalari, ozuqalar va ozuqabop qo‘shimchalar, patologik material, biologik chiqindilar, shuningdek suv, havo va tuproq namunalari;
- hayvonlarning yuqumli kasalliliklarini qo‘zg‘atuvchilarni yuqtirish omillari bo‘lishi mumkin bo‘lgan transport vositalari, idishlar, joylash-o‘rash materiallari;
- yuridik va jismoniy shaxslarning veterinariya sohasidagi faoliyati;
- davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni etishtiradigan, tayyorlaydigan, ishlab chiqaradigan, saqlaydigan, qayta ishlaydigan, tashiydigan, realizatsiya qiladigan yoki ulardan foydalanadigan yuridik va jismoniy shaxslarning hududlari hamda ishlab chiqarish binolari;
- hayvonlar haydar o‘tiladigan yo‘llar, yo‘nalishlar, biotermik o‘ralar, hayvonot qabristonlari, hayvonlar boqiladigan yaylovlarning va sug‘oriladigan joylarning hududlari;
- veterinariya hisobi va hisoboti bo‘yicha hujjatlar;
- veterinariya dalolatnomalari, litsenziyalari, ruxsatnomalari, ma’lumotnomalari, guvohnomalari va sertifikatlari;
- davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni ishlab chiqarish, tayyorlash (so‘yish), saqlash va qayta ishlashga doir normativ-texnik hujjatlar.

Hayvonlarni asrashda veterinariya-sanitariya nazorati

Hayvonlarni asrashda veterinariya-sanitariya nazoratini amalga oshirish chorvachilikda veterinariya-sanitariya madaniyatini rivojlantirishga bag‘ishlangan bo‘lib, barcha chorvadorlar va veterinariya xodimlari zimmasiga mas’uliyat yuklaydi.

Barcha chorvachilik fermalarida quyidagi vazifalarni bajarishni taqoza etadi:

- fermani sanitariya-gigiyena normalari asosida ko‘rish;
- hayvonlarni asrash, oziqlantirish va sugorishda sanitariya-gigiyena talablarini bajarish;
- ishlab chiqarish jarayonida sanitariya-gigiyena rejimiga rioya qilish;
- mahsulot etishtirishning sanitar qoidalariga rioya qilish;
- shaxsiy gigiyenaga rioya qilish;
- ferma hududida va molxonalarda veterinariya-sanitariya kunlarini o‘tkazib turish.

Sut sog‘ish va boshqa mahsulot tayyorlash ustidan nazorat:

- sog‘lom va sifatli sut ishlab chiqarishni nazorat qilish;
- veterinariya-sanitariya qoidalariga rioya qilish;
- majburiy so‘yish faqat veterinariya vrachi (feldsher) ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Hayvonlar, chorvachilik mahsulotlari va xom-ashyolarini tashishda, eksport hamda import jarayonlarida veterinariya-sanitariya nazorati

Hayvonlarni va chorva mahsulotlarini tashishda veterinariya-sanitariya nazoratining bosh vazifasi yuqumli kasalliklarni tarqalishiga yo‘l qo‘ymaslik va hayvonlarni nobud qilmaslikdir. Shuningdek, davlat veterinariya nazoratining asosiy talablaridan biri tashilayotgan hayvon va mahsulotlarni sog‘lom xo‘jaliklardan chiqayotganligini ta’minlash hisoblanadi.

Kasal hayvonlarni izolyator yoki go‘sht kombinatlariga tashish ehtiyoji bo‘lganda esa tegishli qoidalarga rioya qilish va maxsus transport vositalaridan foydalanish lozim.

Respublika xo‘jaliklarida oqsil singari o‘ta xavfli yuqumli kasalliklar o‘chog‘i mavjud bo‘lsa, hayvon va chorva mahsulotlarini viloyatlararo tashish uchun viloyat veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmasining yoki Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo‘mitasining ruxsati talab qilinadi.

Hayvonlarni va chorva mahsulotlarini tashishda veterinariya nazorati davlat va idoraviy veterinariya tashkilotlarining mutaxassislari tomonidan amalga oshiriladi. Veterinariya qonunchiligidagi ko‘rsatmalarga asosan chetga jo‘natilayotgan yoki yaylovga haydalayotgan hayvonlar klinik ko‘rikdan o‘tkazilib, zaruriy hollarda diagnostik tekshiruvdan o‘tkaziladi va profilaktik ishlov beriladi.

Hayvonlar yoki chorva mahsulotlari va xom ashyolari viloyatlararo tashilganda maxsus shakldagi (1,2,3-shakl) veterinariya guvohnomalari va tuman hududida (miqyosida) harakatlansa 4-shakldagi veterinariya ma'lumotnomasi beriladi.

Ushbu guvohnomalar yoki ma'lumotnomalar Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasining ruxsatnomasi asosida davlat veterinariya tashkilotlarining rahbarlari tomonidan berilishi mumkin.

Davlat veterinariya nazorati ostidagi tovarlarga kuzatuv hujjatlarini berish O'zbekiston Respublikasi Bosh davlat inspektorining 2018 yil 4 oktyabrdagi "Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashishda veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish qoidasini tasdiqlash haqida"gi 9-son qarori bilan tasdiqlangan Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashishda veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish to'g'risidagi qoidagi muvofiq amalga oshiriladi. Ushub qoidani mazmun mohiyati quyida keltirilgan.

Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashishda veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish qoidasi

Ushbu davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarga veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish qoidasi (keyinga o'rnlarda - Qoida deb yuritiladi) Hayvonlar sog'ligini himoya qilish xalqaro tashkilotining "Yerdagi hayvonlar sog'ligi to'g'risida"gi xalqaro kodeksi, Mustaqil davlatlar hamdo'stligi mamlakatlarining Veterinariya sohasida hamkorlik qilish bo'yicha hukumatlararo Kengashining 1998 yil 22 oktyabrdagi Toshkent shahrida imzolangan 79-92-son qarori, "Veterinariya to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni hamda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 martdagagi "Davlat veterinariya xizmati tizimida ruxsat etish xususiyatiga ega hujjatlarni berish tartib - taomillaridan o'tish tartibi to'g'risidagi nizomlarni tasdiqlash haqida"gi 139-son qaroriga muvofiq ishlab chiqilgan.

I. Umumiyy qoidalar

1. Mazkur Qoida O'zbekiston Respublikasi hududida davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni etishtirishda, ishlab chiqarishda, qayta ishlashda, saqlashda, tashishda va realizatsiya qilishda davlat veterinariya xizmati tomonidan veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish tizimini tartibga soladi.

2. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni eksport va import qilishda davlat veterinariya xizmati tomonidan veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 martdagagi 139-son qarori bilan tasdiqlangan "Davlat veterinariya xizmati nazoratidagi tovarlarni eksport, import qilishga hamda O'zbekiston Respublikasi hududi orqali tranzit qilishga ruxsatnomalar berish tartibi to'g'risida"gi Nizomga muvofiq

amalga oshiriladi.

3.Ushbu qoida veterinariya dori vositalarini va ozuqabop qo'shimchalarini O'zbekiston Respublikasi hududida tashilishida qo'llanilmaydi.

4.Davlat veterinariya xizmati tomonidan veterinariya kuzatuv hujjatlarini berish ushbu Qoidaga asosan amalga oshiriladi.

5.Ushbu Qoidada quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

veterinariya, veterinariya-sanitariya qoidalari va normalari – veterinariya sohasidagi talablarni belgilovchi, davlat organlari va boshqa organlar, yuridik jismoniy shaxslar rioya etishi shart bo'lgan hujjatlar;

veterinariya kuzatuv hujjatlari - davlat veterinariya xizmati nazorati ostida tovarlarni O'zbekiston Respublikasi hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashishda veterinariya xizmati tomonidan yuridik va jismoniy shaxslarga beriladigan veterinariya guvohnomasi, veterinariya ma'lumotnomasi;

veterinariya guvohnomasi - O'zbekiston Respublikasi davlat veterinariya xizmati tashkilotlari tomonidan barcha turdag'i nazoratdagi tovarlarga beriladigan belgilangan namunadagi hujjat bo'lib, u ushbu tovarlar hayvonlarning o'ta xavfli va karantin kasalliklari bo'yicha sog'lom hududdanligini, hayvonotga mansub xom ashyo va mahsulotlar esa, bundan tashqari belgilangan tartibda veterinariya-sanitariya ekspertizasidan o'tganligini hamda veterinariya-sanitariya talablariga muvofiqligini tasdiqlaydigan hujjat;

veterinariya sertifikati - nazoratdagi tovarlarni ishlab chiqargan mamlakatning davlat veterinariya vrachi tomonidan belgilangan namunada beriladigan xalqaro hujjat bo'lib, u nazoratdagi tovarlarning veterinariya-sanitariya jihatidan xavfsizligini hamda import qiluvchi davlatning veterinariya talablariga muvofiq davlatning hayvonlar yuqumli kasalliklari bo'yicha sog'lomligini tasdiqlaydi (kafolatlaydi);

veterinariya, veterinariya-sanitariya talablari - davlat hududini chetdan hayvonlarning yuqumli kasalliklari qo'zg'atuvchilarining kirib kelishidan hamda veterinariya-sanitariya jihatdan xavfli sanalgan nazoratdagi tovarlarning keltirilishidan himoyalashga qaratilgan, barcha yuridik va jismoniy shaxslar uchun O'zbekiston Respublikasi hududida majburiy hisoblangan, O'zbekiston Respublikasi Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasi tomonidan import qilinuvchi nazoratdagi tovarlarga nisbatan quyiladigan talablar;

hayvon - barcha sut emizuvchilar, suv hayvonlari yoki parrandalar, shuningdek asalarilar;

davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlar - hayvonlar, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyo, veterinariya dori vositalari, mikroorganizmlar shtammlari, ozuqlar va ozuqabop qo'shimchalar, veterinariya texnika vositalari;

hayvonlar, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot hamda xom ashyo egalari - faoliyati chorvachilikni tashkil etish va yuritish, hayvonlarni saqlash, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyoni, ozuqalarni, ozuqabop qo'shimchalarni hamda hayvonlarni davolash uchun mo'ljallangan veterinariya dori vositalarini ishlab chiqarish, qayta ishlash, saqlash, tashish va realizatsiya qilish bilan bog'lik bo'lgan yuridik va jismoniy shaxslar.

II. Veterinariya kuzatuv hujjatlari

6. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni etishtirish, tashish, qayta ishlash, saqlash, tashish va realizatsiya qilish faqat tovarning kelib chiqishi va veterinariya-sanitariya holatini tasdiqlovchi veterinariya kuzatuv hujjatlariga asosan amalga oshiriladi.

7. Veterinariya guvohnomasi 1,2,3-shaklda ushbu Qoidaning 2a,b,v,g,d-ilovasida belgilangan namunada davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni O'zbekiston Respublikasi hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlari tomonidan avtomatlashtirilgan axborot tizimi yoki qog'oz formatida beriladi.

8. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni O'zbekiston Respublikasi hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun 1,2,3-shakldagi veterinariya guvohnomasi tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlarining veterinariya vrachlari tomonidan beriladi va ularning ro'yxati tuman (shahar) bosh davlat veterinariya inspektorlari tomonidan tasdiqlanadi hamda uni tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlari yoki Qoraqalpog'iston Respublikasi veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasi, viloyatlar va Toshkent shahar veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari o'zining rasmiy veb-saytida joylashtiradi.

III. Veterinariya kuzatuv hujjatlariga nisbatan talablar

9. Veterinariya guvohnomasi 1,2,3-shaklda ushbu Kridaning 3,4 va 5-ilovalarda belgilangan davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarga nisbatan beriladi.

10. Veterinariya guvohnomasi 1,2,3-shaklda davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni Mustaqil davlatlar hamdo'stligi mamlakatlariga eksport uchun berilishi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 martdag'i 139-son qarori bilan tasdiqlangan "Davlat veterinariya xizmati nazoratidagi tovarlarni eksport, import qilishga hamda O'zbekiston Respublikasi hududi orqali tranzit qilishga ruxsatnomalar berish tartibi to'g'risida"gi Nizomga muvofiq amalga oshiriladi.

11. Veterinariya ma'lumotnomasi 4-shaklda ushbu Qoidaning 6-ilovasida belgilangan namunada davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni faqat tuman (shahar) hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun tuman (shahar) veterinariya bo'limlari yoki ishlab chiqarishdagi veterinariya mutaxassislari tomonidan avtomatlashtirilgan axborot tizimi yoki qog'oz formatida beriladi.

12. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni tuman (shahar) hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun 4-shakldagi veterinariya ma'lumotnomasi tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlarining veterinariya vrachlari yoki ishlab chiqarishdagi veterinariya mutaxassislari tomonidan beriladi va ularning ro'yxati tuman (shahar) bosh davlat veterinariya inspektorlari tomonidan tasdiqlanadi hamda uni o'zining rasmiy veb-saytida joylashtiradi.

13. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni tuman (shahar) hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun 4-shakldagi veterinariya ma'lumotnomasi tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlarining veterinariya vrachlari yoki ishlab chiqarishdagi veterinariya mutaxassislari tomonidan imzolanadi va unga davlat veterinariya xizmati yoki ishlab chiqarish korxonasining muhri bilan tasdiqlaydi.

14. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni O'zbekiston Respublikasi hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun 1,2,3-shakldagi veterinariya guvohnomasi tuman (shahar) bosh davlat veterinariya inspektorlari yoki vakolatli veterinariya vrachi tomonidan imzolanadi va tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limi muhri bilan tasdiqlanadi.

15. O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi, Mudofaa vazirligi, Ichki ishlar vazirligi va boshqa vazirlik va idoralarning idoraviy veterinariya xizmati tomonidan o'zlariga tegishli bo'lgan va o'zlarining ehtiyoji uchun ishlataladigan davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni O'zbekiston Respublikasi hududida barcha turdag'i transport vositalarida tashish uchun 1,2,3-shakldagi veterinariya guvohnomasini berilishiga ruxsat etiladi.

16. Besh boshdan ortiq bo'lgan hayvonlarni tashishda veterinariya guvohnomalari yoki veterinariya ma'lumotnomasiga hayvonlar ro'yxati (opis) ilova qilinib, veterinariya kuzatuv hujjatini bergen davlat veterinariya xizmati yoki ishlab chiqarish korxonasining muhri bilan tasdiqlaydi.

17. Hayvonlar va parrandalarning karantin kasalliklari bo'yicha nosog'lom hududlarda veterinariya kuzatuv hujjatlari faqat Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar bosh davlat veterinariya inspektorining roziligi bilan beriladi.

18. Veterinariya kuzatuv hujjatlari blankalari qat'iy hisobda turuvchi

hujjat hisoblanadi va uni veterinariya vrachlariga raqamlangan va shnurlangan holda beriladi.

19. Veterinariya kuzatuv hujjatlari blankalari Qoraqalpog‘iston Respublikasi veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo‘mitasi, viloyatlar va Toshkent shahar veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari hamda vazirlik va idoralarning veterinariya xizmati talabnomasiga muvofiq markazlashgan holda tayyorlanadi va taqsimot asosida Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo‘mitasi tomonidan belgilangan tartibda tarqatiladi.

20. Veterinariya kuzatuv hujjatlari blankalari quyidagi tartibda tayyorlanadi:

a) 1-shakl veterinariya guvohnomasi blankasi bo‘yiga 21 sm, eniga 15 sm formatda, bir varaqda, oldi va orqa tomonida, koreshogi bilan birga, blank ichida himoya chizig‘i bo‘lgan rangi och ko‘k rangda, ornament ramka holatda bo‘ladi.

b) 2-shakl veterinariya guvohnomasi blankasi bo‘yiga 21 sm, eniga 15 sm formatda, bir varaqda, koreshogi bilan birga, blank ichida himoya chizig‘i bo‘lgan rangi och **sariq** rangda, ornament ramka holatda bo‘ladi.

v) 3-shakl veterinariya guvohnomasi blankasi bo‘yiga 21 sm, eniga 15 sm formatda, bir varaqda, koreshogi bilan birga, blank ichida himoya chizig‘i bo‘lgan rangi och jigar rangda, ornament ramka holatda bo‘ladi.

g) 4-shakl veterinariya ma’lumotnomasi blankasi 21 sm, eniga 15 sm formatda, bir varaqda, blank ichida himoya chizig‘i bo‘lgan rangi yashil rangda, ornament ramka holatda bo‘ladi.

21. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqish va O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda rasmiylashtirish uchun 1,2,3-shakldagi veterinariya guvohnomalari va veterinariya sertifikatlari blankalarini tayyorlash Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 martdagи 139-son qarori bilan tasdiqlangan “Davlat veterinariya xizmati nazoratidagi tovarlarni eksport, import qilishga hamda O‘zbekiston Respublikasi hududi orqali tranzit qilishga ruxsatnomalar berish tartibi to‘g‘risida”gi Nizomga muvofiq amalga oshiriladi.

22. Veterinariya guvohnomalari va veterinariya ma’lumotnomalari sakkiz raqamli numeratorda avtomatik nomerlanadi, bunda birinchi ikkita son - Qoraqalpiston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shaharga tegishli tartib raqami, defisdan keyingi ikkita son - tuman (shahar)ga tegishli tartib raqam, qolgan to‘rtta son esa mazkur hujjatlarning tartib raqami hisoblanadi.

23. To‘ldirilgan veterinariya guvohnomalari 1,2,3-shakl blankalarining koreshogi tuman (shahar) bo‘limlarida bosh veterinariya inspektori javobgarligida 3 yil muddatda saqlanadi.

24. To‘ldirilgan veterinariya ma’lumotnomasi 4-shakl blankalarining harakati to‘g‘risidagi jurnal tuman (shahar) bo‘limlarida bosh veterinariya inspektori javobgarligida 3 yil muddatda saqlanadi.

IV. Veterinariya kuzatuv hujjatlari aylanmasi ustidan nazorat

25. Veterinariya guvohnomalari 1,2,3-shakl, veterinariya ma'lumotnomasi 4-shakl blankalarini tayyorlashga buyurtma berish va uni belgilangan tartibda tarqatish markazlashgan holda Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasi tomonidan amalga oshiriladi.

26. Veterinariya guvohnomalari 1,2,3-shakl, veterinariya ma'lumotnomasi 4-shakl blankalarining harakati bo'yicha Qoraqalpog'iston Respublikasi veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasi, viloyatlar va Toshkent shahar veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari har oyning 5 sanasigacha ushbu Qoidaning 6-ilovasidagi namunaga muvofiq Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasiga hisobot topshiradi.

27. Veterinariya guvohnomalari 1,2,3-shakl, veterinariya ma'lumotnomasi 4-shakl amal qilish muddati berilgan kundan boshlab 3 kun (manzilga etib borguncha).

28. Veterinariya kuzatuv hujjatlari har xil rang, raqami va yozuvi har xil bo'lgan, o'zgartirilgan, xatosi to'g'rilangan, muhri aniq ko'rsatilmagan, muhrsiz, imzosiz, hujjatni imzolangan mutaxassisning ismi va familiyasi hamda hujjat berilgan sana va tartib raqami ko'rsatilmagan, hujjatda so'ralgan ustunlar to'ldirilmagan, shuningdek hujjat nusxasi haqiqiy emas.

29. Agarda veterinariya kuzatuv hujjatlari rasmiylashtirish va uni berish qoidalari buzilganlik holatlari aniqlanganda, tuman (shahar) bosh davlat veterinariya inspektorlari yoki tuman (shahar) veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlarining unga vakolatli veterinariya vrachlari tomonidan bayonnama tuziladi va uni olib qo'yilgan veterinariya kuzatuv hujjatlari bilan birga mazkur hujjatlarni berilgan hudud bo'yicha Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar bosh davlat veterinariya inspektorlariga chora ko'rish uchun taqdim etadi.

30. Tuman (shahar) bosh davlat veterinariya inspektorlari veterinariya kuzatuv hujjatlarini to'ldirish va berish vakolati berilgan veterinariya vrachlarining doimiy ravishda yangilanuvchi ro'yxatini Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar bosh davlat veterinariya inspektorlariga taqdim etib boradi.

31. Qoraqalpog'iston Respublikasi veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasi, viloyatlar va Toshkent shahar veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari veterinariya kuzatuv hujjatlarini to'ldirish va berish vakolati berilgan veterinariya vrachlarining doimiy ravishda yangilanuvchi ro'yxatini yuritadi va uni o'zlarining rasmiy veb-saytlariga joylashtiradi.

32. Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar bosh davlat veterinariya inspektorlari veterinariya kuzatuv hujjatlarini to'ldirish va berish vakolati berilgan veterinariya vrachlari ustidan hamda veterinariya, veterinariya-sanitariya qoidalari va normalari ustidan doimiy nazoratni amalga oshiradi.

1-shakldagi veterinariya guvohnomasi beriladigan davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi yuklar ro‘yxati

1. Barcha hayvon turlari
2. Qushlar
3. Yovoyi hayvonlar
4. Laboratoriya, uy va zoopark hayvonlari
5. Dengiz hayvonlari
6. Asalari
7. Baliq va boshqa gidrobiontlar
8. Hayvon urug‘i va embrioni
9. Urchtiilgan uvildiriq
10. Tuxum (inkbatsiyalangan)

2-shakldagi veterinariya guvohnomasi beriladigan davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi yuklar ro‘yxati

1. Go‘sht va go‘sht mahsulotlari
2. Sut va sut mahsulotlari
3. Baliq mahsulotlari
4. Tuxum (iste’mol uchun)
5. Asal

3-shakldagi veterinariya guvohnomasi beriladigan davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi yuklar ro‘yxati

1. Teri
2. Jun
3. Qil
4. Tivit, pat
5. Ichak va endokrin xom ashyosi
6. Qon
7. Suyak
8. Asalari mahsulotlari (asaldan boshqa);
9. Em-xashak
10. Zoologiya, anatomiya, hayvonlar paleontologiyasi kolleksiyalari va kolleksiya predmetlari
11. Hayvonotga tegishli boshqa xom ashyolar

1-shakl

*Davlat veterinariya muassasalari veterinariya vrachlar
tomonidan hayvonlarga (shu jumladan parranda, baliq,
hasharotlarga), shuningdek ularni ko'paytirish uchun
foydalaniladigan biologik ob'ektlarga beriladi*

O'zbekiston Respublikasi
Davlat veterinariya nazorati

(O'zbekiston Respublikasi sub'ekti)

(tuman, shahar)

(veterinariya muassasasining nomi)

VETERINARIYA GUVOHNOMASI

No

"___" 20___y.

Men, qo'yida imzo chekuvchi veterinariya vrachi, ushbu veterinariya guvohnomasini berdim

(kimga berildi, yuridik yoki jismoniy shaxs F.I.SH.)

shu haqidaki, veterinariya ko'rigi o'tkazilganda, jo'natilayotgan _____

(hayvonlar turi, biologik ob'ektlar ko'rsatiladi)

miqdoridagi _____ bosh (joy, dona) kasal va
yuqumli kasalliklar bilan kasalligiga shubhalanayotgan hayvonlar aniqlanmagan va ularni

(jo'natuvchi tashkilot nomi, to'liq manzili,

shu jumladan aholi punkti, ko'cha nomi va uy raqami, tuman, viloyat)

hayvonlar o'ta xavfli va karantin kasalliklari bo'yicha sog'lom hududlardan jo'natilmoqda:

hayvonlardan olingan material veterinariya laboratoriyasida tekshirilgan.

(laboratoriya nomi ko'rsatiladi)

va quyidagi natijalar olingan:

Kassalik nomi

Tekshiruv sanasi

Sinov usuli

Sinov natijalari

Hayvonlar quyidagilarga qarshi emlangan:

_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.

Hayvonlar parazitlarga qarshi ishlov berilgan:

_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.

Ilova qilinuvchi o'rov materiallari va yuklar bevosita ta'minotchi-xo'jalikdan olingan va yuqumli kasaliklar qo'zg'atuvchilari bilan kontaminatsiyalanmagan.

Hayvonlar jo'natilmoqda

(yuborilgan joyi va oluvchi nomi)

spetsifikatsiya bo'yicha (yuk xati, nakladnoy) №_____ "_____" _____ yil
quyidagi maqsadda

(bo'rdoqiga boqish, ko'paytirish, sotish, so'yish va boshq.)

hamda

(temir yo'l, avtomobil, havo transportidi,

avtomashina, vagon raqami, kema nomi, reys raqami va hokazo)

marshruti bo'yicha

(asosiy yo'nalish punktlari ko'rsatiladi)

Transport vositalari tozalangan va dezinfeksiyalangan.

ALOHIDA QAYDLAR:

(o'ta xavfli yuqumli kasalliklar bilan og'rigan hayvonlarni jo'natishda,

alohida sharoitlarda va maxsus ruxsatnomaga (ko'rsatma) bo'yicha tashilishida to'ldiriladi)

(davvetnazorat organlarining ortish, tushirish, yo'nalish vaqtidagi qaydlari)

Guvohnoma ortish, yo'nalish davomida nazorat uchun va yuk qabul qilib oluvchiga beriladi. Guvohnomaning nusxalari haqiqiy emas. Blank to'ldirishda tartib bo'zilishlari aniqlanganda, guvohnoma aniqlangan kamchiliklar ko'rsatilgan holda berilgan joyi bo'yicha O'zbekiston Respublikasi sub'ekti bo'lgan davlat veterinariya inspektoriga beriladi.

Veterinariya vrachi

M.O'.

(imzo va lavozimi to'liq nomi,

familiyasi, ismi, sharifi)

1-shakl

*Davlat veterinariya muassasalari veterinariya vrachlari
tomonidan hayvonlarga (shu jumladan parranda, baliq,
hasharotlarga), shuningdek ularni ko'paytirish uchun
foydalaniladigan biologik ob'ektlarga beriladi*

O'zbekiston Respublikasi
Davlat veterinariya nazorati

(O'zbekiston Respublikasi sub'ekti)

(tuman, shahar)

(veterinariya muassasasining nomi)

VETERINARIYA GUVOHNOMASI KORESHOGI

№

"___" 20___y.

Men, qo'yida imzo chekuvchi veterinariya vrachi, ushbu veterinariya guvohnomasini berdim

(kimga berildi, yuridik yoki jismoniy shaxs F.I.SH.)

shu haqidaki, veterinariya ko'rige o'tkazilganda, jo'natilayotgan

(hayvonlar turi, biologik ob'ektlar ko'rsatiladi)

miqdoridagi _____ bosh (joy, dona) kasal va
yuqumli kasalliklar bilan kasalligiga shubhalanayotgan hayvonlar aniqlanmagan va ularni

(jo'natuvchi tashkilot nomi, to'liq manzili,

shu jumladan aholi punkti, ko'cha nomi va uy raqami, tuman, viloyat)

hayvonlar o'ta xavfli va karantin kasalliklari bo'yicha sog'lom hududlardan jo'natilmoqda:

hayvonlardan olingan material veterinariya laboratoriyasida tekshirilgan.

(laboratoriya nomi ko'rsatiladi)

va quyidagi natijalar olingan:

Kassalik nomi

Tekshiruv sanasi

Sinov usuli

Sinov natijalari

Hayvonlar quyidagilarga qarshi emlangan:

_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.

Hayvonlar parazitlarga qarshi ishlov berilgan:

_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.
_____ «__» 20 y.

Ilova qilinuvchi o'rov materiallari va yuklar bevosita ta'minotchi-xo'jalikdan olingan va yuqumli kasaliklar qo'zg'atuvchilar bilan kontaminatsiyalanmagan.

Hayvonlar jo'natilmoqda

(yuborilgan joyi va oluvchi nomi)

spetsifikatsiya bo'yicha (yuk xati, nakladnoy) №_____ "_____ " _____ yil
quyidagi maqsadda _____

(bo'rdoqiga boqish, ko'paytirish, sotish, so'yish va boshq.)

hamda _____

(temir yo'l, avtomobil, havo transportidi,

avtomashina, vagon raqami, kema nomi, reys raqami va hokazo)

marshruti bo'yicha _____

(asosiy yo'nalish punktlari ko'rsatiladi)

Transport vositalari tozalangan va dezinfeksiyalangan.

ALOHIDA QAYDLAR:

(o'ta xavfli yuqumli kasalliklar bilan og'rigan hayvonlarni jo'natishda,

alohida sharoitlarda va maxsus ruxsatnomada (ko'rsatma) bo'yicha tashilishida to'ldiriladi)

(davvetnazorat organlarining ortish, tushirish, yo'nalish vaqtidagi qaydlari)

Guvohnoma ortish, yo'nalish davomida nazorat uchun va yuk qabul qilib oluvchiga beriladi. Guvohnomaning nusxalari haqiqiy emas. Blank to'ldirishda tartib bo'zilishlari aniqlanganda, guvohnoma aniqlangan kamchiliklar ko'rsatilgan holda berilgan joyi bo'yicha O'zbekiston Respublikasi sub'ekti bo'lgan davlat veterinariya inspektoriga beriladi.

Veterinariya guvohnomaisni oldim:

_____ (familiyasi, ismi, otasining ismi)

_____ (vetvrachning familiyasi, ismi, otasining ismi)

_____ (lavozimi)

_____ (lavozimi)

_____ (sana va imzo)

_____ (sana va imzo)

O‘zbekiston Respublikasi
Davlat veterinariya nazorati

(O‘zbekiston Respublikasi sub’ekti)

(tuman, shahar)

(veterinariya muassasasining nomi)

VETERINARIYA GUVOHNOMASI

Nº

“___” 20___y.

Men, qo‘yida imzo chekuvchi veterinariya vrachi, ushbu veterinariya guvohnomasini berdim

(kimga berildi, yuridik yoki jismoniy shaxs F.I.SH.)

shu haqidaki, _____
(mahsulot nomi)

miqdoridagi _____
(joy, dona, kg) (o‘rami) (tamg‘alash)
ishlab chiqarilgan _____
(tashkilot nomi, egasining f.i.sh., manzili)

(ishlab chiqarilgan sanasi)
to‘liq hajmda veterinariya-sanitariya ekspertizasidan o‘tkazildi.
“veterinariya-sanitariya ekspertizasidan o‘tgan xom ashyodan tayyorlangan” (keraksizi o‘chirilsin) hamda
yaroqli deb hisoblanadi _____
(cheklovlarsiz yoki cheklangan sotish uchun, sabablari ko‘rsatiladi,

yoki qayta ishalsh uchun vetsane kspertiza qoidalariغا muvofiq)
hamda jo‘natilmoqda _____
(transport turi, yo‘nalish marshruti, tashish shartlari)
bo‘yicha _____
(oluvchining nomi va manzili) (mahsulot transport hujjati nomi, raqami va berilgan sana)

Mahsulot qo‘shimcha laboratoriya sinovlaridan o‘tgan _____
(nomi)

(laboratoriya nomi, ekspertiza raqami va tekshiruv natijalari)
ALOHIDA QAYDLAR: _____
(hududning epizootik holati ko‘rsatiladi, mahsulotni hududdan chetga chiqarishga,

yuqori davvetinspektori tomonidan berilgan ruxsatnomasi sanasi va raqami)

(tamg‘a raqami va boshqalar keltiriladi)

Transport vositasi tozalangan va dezinfeksiyalangan.

Guvohnoma ortish, yo‘nalish davomida nazorat uchun va yuk qabul qilib oluvchiga beriladi. Guvohnomaning nusxalari haqiqiy emas. Blank to‘ldirishda tartib bo‘zilishlari aniqlanganda, guvohnoma aniqlangan kamchiliklar ko‘rsatilgan holda berilgan joyi bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi sub’ekti bo‘lgan davlat veterinariya inspektoriga beriladi.

Veterinariya vrachi

M.O‘.

(imzo va lavozimi to‘liq nomi,

familiyasi, ismi, sharifi)

3-shakl

Davlat veterinariya muassasalarini veterinariya vrachlari
tomonidan hayvonotga mansub mahsulotlar va oziq-ovqat
xom ashysiga beriladi

O'zbekiston Respublikasi
Davlat veterinariya nazorati

(O'zbekiston Respublikasi sub'ekti)

(tuman, shahar)

(veterinariya muassasasining nomi)

VETERINARIYA GUVOHNOMASI

№

“ ____ ” 20 ____ y.

Men, qo'yida imzo chekuvchi veterinariya vrachi, ushbu veterinariya guvohnomasini berdim

(kimga berildi, yuridik yoki jismoniy shaxs F.I.SH.)

shu haqidaki,

(texnik xom ashyo yoki ozuqalar nomi)

miqdoridagi

(joy, dona, kg)

(o'rami)

(tamg'alash)

kelib chiqishi

(qushxonadan, o'lgan, kasal yoki sog'lom hayvonlardan olingan)

Davvetxizmati nazorati ostida ishlab chiqilgan (tayyorlangan)

(ishlab chiqaruvchi nomi, egasining FISH, manzili)

va yaroqli deb hisoblanadi

(cheklovlarsiz sotish, qayta ishlash va foydalanish uchun agar cheklovlar bo'lsa-sababi va tartibi ko'rsatiladi,

yoki qayta ishshalsh uchun vetsane kspertiza qoidalariiga muvofiq)

hamda jo'natilmoqda

(transport turi, yo'naliish marshruti)

(oluvchining nomi va manzili)

bo'yicha

(mahsulot transport hujjati nomi, raqami va berilgan sana)

Xom ashyo (ozuqa) o'tkazildi

(dezinfeksiya, yuvish, konservatsiyalash – sinov usullari va preparatlar nomi,

laboratoriya nomi, ekspertiza raqami va tekshiruv natijalari ko'rsatiladi)

ALOHIDA QAYDLAR:

(hududning epizootik holati ko'rsatiladi, mahsulotni hududdan chetga chiqarishga,

yuqori davvetinspektori tomonidan berilgan ruxsatnomasi sanasi va raqami)

(tamg'a raqami va boshqalar keltiriladi)

Transport vositasi tozalangan va dezinfeksiyalangan.

Guvohnoma ortish, yo'naliish davomida nazorat uchun va yuk qabul qilib oluvchiga beriladi. Guvohnomaning nusxalari haqiqiy emas. Blank to'ldirishda tartib bo'zilishlari aniqlanganda, guvohnoma aniqlangan kamchiliklar ko'rsatilgan holda berilgan joyi bo'yicha O'zbekiston Respublikasi sub'ekti bo'lgan davlat veterinariya inspektoriga beriladi.

Veterinariya vrachi

M.O'.

(imzo va lavozimi to'liq nomi,

familiyasi, ismi, sharifi)

3-shakl

Davlat veterinariya muassasalari veterinariya vrachlari
tomonidan hayvonotga mansub mahsulotlar va oziq-ovqat
xom ashyosiga beriladi

O‘zbekiston Respublikasi
Davlat veterinariya nazorati

(O‘zbekiston Respublikasi sub’ekti)

(tuman, shahar)

(veterinariya muassasasining nomi)

VETERINARIYA GUVOHNOMASI KORESHOGI

No

“___” 20___y.

Men, qo‘yida imzo chekuvchi veterinariya vrachi, ushbu veterinariya guvohnomasini berdim

(kimga berildi, yuridik yoki jismoniy shaxs F.I.SH.)

shu haqidaki,

(texnik xom ashyo yoki ozuqalar nomi)

miqdoridagi

(joy, dona, kg)

(o‘rami)

(tamg‘alash)

kelib chiqishi

(qushxonadan, o‘lgan, kasal yoki sog‘lom hayvonlardan olingan)

Davvetxizmati nazorati ostida ishlab chiqilgan (tayyorlangan)

(ishlab chiqaruvchi nomi, egasining FISH, manzili)

va yaroqli deb hisoblanadi

(cheklovlarsiz sotish, qayta ishlash va foydalanish uchun agar cheklovlar bo‘lsa-sababi va tartibi ko‘rsatiladi,

yoki qayta ishalsh uchun vetsanekspertiza qoidalariга muvofiq)

hamda jo‘natilmoqda

(transport turi, yo‘nalish marshruti)

(oluvchining nomi va manzili)

bo‘yicha

(mahsulot transport hujjati nomi, raqami va berilgan sana)

Xom ashyo (ozuqa) o‘tkazildi

(dezinfeksiya, yuvish, konservatsiyalash – sinov usullari va preparatlar nomi,

laboratoriya nomi, ekspertiza raqami va tekshiruv natijalari ko‘rsatiladi)

ALOHIDA QAYDLAR:

(hududning epizootik holati ko‘rsatiladi, mahsulotni hududdan chetga chiqarishga,

yuqori davvetinspektori tomonidan berilgan ruxsatnomasi sanasi va raqami)

(tamg‘a raqami va boshqalar keltiriladi)

Transport vositasi tozalangan va dezinfeksiyalangan.

Guvohnoma ortish, yo‘nalish davomida nazorat uchun va yuk qabul qilib oluvchiga beriladi. Guvohnomaning nusxalari haqiqiy emas. Blank to‘ldirishda tartib bo‘zilishlari aniqlanganda, guvohnoma aniqlangan kamchiliklar ko‘rsatilgan holda berilgan joyi bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi sub’ekti bo‘lgan davlat veterinariya inspektoriga beriladi.

Veterinariya guvohnomaisni oldim:

(familiyasi, ismi, otasining ismi)

(vetvrachning familiyasi, ismi, otasining ismi)

(lavozimi)

(lavozimi)

(sana va imzo)

(sana va imzo)

4-shakl

Davlat veterinariya muassasalarini hamda ishlab
chiqarish xizmati veterinariya vrachlari tomonidan
davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi
tovarlarga beriladi

O‘zbekiston Respublikasi
Davlat veterinariya nazorati

(O‘zbekiston Respublikasi sub’ekti)

(tuman, shahar)

(veterinariya muassasasining nomi)

VETERINARIYA MA’LUMOTNOMASI

No

“___” 20___y.

Men, qo‘yida imzo chekuvchi veterinariya vrachi, ushbu veterinariya ma’lumotnomasini berdim

---

(kimga berildi, yuridik yoki jismoniy shaxs F.I.SH.)

shu haqidaki, _____
(tovar nomi)

miqdori _____
(tirik hayvonlarda: bosh, yoshi, jinsi, turi, agarda mahsuloti bo‘lsa: joy, dona, kg, o‘ram, tamg‘a)
kelib chiqishi _____
(hudud nomi aniq ko‘rsatiladi: MFY, QFY, ko‘cha nomi, korxona, tashkilot, xo‘jalik nomi va x.k.)

Davvetxizmati nazorati ostida ishlab chiqilgan (tayyorlangan) _____
(ishlab chiqaruvchi nomi, egasining FISH, manzili)

va yaroqli deb hisoblanadi _____
(boqish, so‘yish, cheklavlarsiz sotish, qayta ishslash va foydalanish uchun agar cheklolvar
bo‘lsa-sababi va tartibi ko‘rsatiladi,

jo‘natilmoqda _____
(transport turi, yo‘nalish marshruti)

qaerga _____
(oluvchining nomi va manzili)

bo‘yicha _____
(mahsulot transport hujjati nomi, raqami va berilgan sana)

Transport vositasi tozalangan va dezinfeksiyalangan.

Ma’lumotnomani ortish, yo‘nalish davomida nazorat uchun va yuk qabul qilib oluvchiga beriladi.
Ma’lumotnomaning nusxalari haqiqiy emas. Blank to‘ldirishda tartib bo‘zilishlari aniqlanganda,
guvohnoma aniqlangan kamchiliklar ko‘rsatilgan holda berilgan joyi bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi
sub’ekti bo‘lgan davlat veterinariya inspektoriga beriladi.

Ma’lumotnomasi faqat tuman (shahar) hududida davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni
tashish uchun beriladi.

Veterinariya vrachi

M.O‘.

(imzo va lavozimi to‘liq nomi,

---

familiyasi, ismi, sharifi)

Avtomobil yo‘llari va tuproq yo‘llarda veterinariya nazorati

Mahalliy Davlat veterinariya tarmog‘i mutaxassislari tomonidan amalga oshirilib, hayvon yoki mahsulot harakatlanadigan hududlardagi Bosh veterinariya vrachlari avvaldan ogohlantiriladi va viloyatlar orasidagi chegaralarda veterinariya xodimi ishtirokida veterinar-tekshiruv punktlari tashkil qilinadi. Ular hayvonlarni tekshirishi, yuqumli kasalliklarga taxmin bo‘lganda zaruriy choralar ko‘rish huquqiga egadirlar. Shuningdek, tashilayotgan yoki harakatlanayotgan hayvon va mahsulotlarga zaruriy hujjat bo‘lmasa, punkt nazoratchilariga ularni saqlash va tegishli veterinariya tashkilotlariga xabar qilish huquqi berilgan.

Mollarni mavsumiy yaylovlarga haydash paytida esa suruvlarni veterinariya xodimlarining o‘zлari boshlab yurishlari lozim. Bu esa veterinariyaga bog‘liq bo‘lgan muammolarni oson hal qilishda qo‘l keladi.

Temir yo‘l va daryo transportida veterinariya-sanitariya nazorati

Temir yo‘l va daryo transportida veterinariya nazorati Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo‘mitasiga tomonidan aloqa yo‘llari va suv floti rahbariyati bilan kelishilgan holda amalga oshiriladi. Buning uchun yirik temir yo‘l stansiyalari va portlarda veterinariya-sanitariya uchastkalari tashkil qilinib, nazorat o‘tkazadigan o‘z hududiy chegarasiga ega bo‘ladi.

Mazkur uchastkalarning boshliqlari - veterinariya vrachi bo‘ladi va ushbu y o‘lda Bosh Davlat veterinariya inspektori hamdir. Uning muovini esa bosh epizootolog hisoblanadi. Veterinariya-sanitariya uchastkalarining xodimlar hayvon va parrandalarni hamda chorva mahsulotlarini ko‘rikdan o‘tkazish bilan birga ularni ortish, tashish va tushurishda tegishli veterinariya-sanitariya qoidalarini bajarilishini nazorat qiladi. Ushbu veterinariya-sanitariya uchastkalarida hayvon va chorva mahsulotlarini ko‘rikdan o‘tkazish jurnallari yuritilib, veterinariya qonuniga zid hollarda uchastka boshlig‘i tomonidan yuk ta’qiqlanishi yoki jarima solinishi mumkin.

Dengiz flotlarida veterinariya nazorati mahalliy davlat veterinariya tashkiloti tomonidan bajarilib, eksport va import muammolalari esa chegara davlat veterinariya xizmatiga buysunadi.

Davlat chegarasida veterinariya-sanitariya nazorati

Davlatlararo hayvonlarni, chorva mahsulotlari va ozuqalarini eksport hamda import jarayonlari chegara veterinariya nazorati punktlari tomonidan amalga oshiriladi.

Ushbu turdagи veterinariya punktlari chet el havo yo‘llari bilan bog‘langan aeroportlarda ham tashkil qilinadi. Chegara veterinariya nazorat punktlari davlat byudjeti hisobidan faoliyat ko‘rsatib, O‘zbekiston Respublikasi Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo‘mitasiga bo‘ysunadi. Ularning bosh vazfiasi

davlatimiz hududida chetdan yuqumli kasallik kiritmaslik va o‘zidan chetga sog‘lom hayvon hamda mahsulot jo‘natishdir.

Chegara veterinariya nazorati punktlari chetdan o‘tkazilgan hayvon va mahsulotlarini ko‘rikdan o‘tkazishi, karantinda saqlashi va tegishli veterinariya-sanitariya ishlovi berishlari lozim. Kasal mollarni esa saqlab davolaydilar.

Punkt veterinariya xodimlari jo‘natilayotgan hayvonning guvohnomasi asosida unga veterinariya sertifikati hujjatini tayyorlaydi va ruxsat beradi.

Hayvonlar, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyo egalarining huquqlari

Hayvonlarning, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyoning egalari:

veterinariya xizmati ko‘rsatilishi to‘g‘risida tegishli veterinariya xizmatlari, shuningdek xususiy veterinariya faoliyatini amalga oshiruvchi tadbirkorlik sub’ektlari bilan shartnomalar tuzish;

hayvonlarning kasallikka chalinishi holati, epizootik vaziyat to‘g‘risida, shuningdek hayvonlarda, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyoda o‘tkazilgan maxsus tekshirishlar natijalari haqida veterinariya xizmatidan axborot olish;

hayvonlarni, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyoni, ozuqalarmi, ozuqabop qo‘sishmchalarni, veterinariya dori va texnika vositalarini veterinariya, veterinariya-sanitariya qoidalari va normalariga muvofiq olish hamda realizatsiya qilish, shu jumladan xorijda olish va realizatsiya qilish;

davlat organlari va boshqa organlarning qonunga xilof qarorlari, ushbu organlar mansabdor shaxslarining qonunga xilof harakatlari (harakatsizligi) ustidan bo‘ysunuv tartibida yuqori turuvchi organga yoki mansabdor shaxsga yoxud bevosita sudga shikoyat qilish huquqiga ega.

Hayvonlarning, kelib chiqishi hayvonotga mansub mahsulot va xom ashyoning egalari qonun hujjaligiga muvofiq boshqa huquqlarga ham ega bo‘lishi mumkin.

Bozorlarda veterinariya-sanitariya nazorati

Bozorlardagi veterinariya-sanitariya nazorati veterinariya-sanitariya ekspertiza laboratoriysi tomonidan amalga oshiriladi. Ushbu veterinariya-sanitariya ekspertiza laboratoriyalari shaharlardagi, tuman markazlaridagi va boshqa dehqon bozorlarida tashkil etilgan.

Laboratoriya xodimlarining vazifalari bozorga keladigan barcha chorvachilik va dehqonchilik mahsulotlari hamda sotish joylari-rastalarning sanitar holatini nazorat qiladi.

Laboratoriya-da veterinariya vrachi, veterinar-sanitar, laborant shtatlari mavjud bo'ldi.

Bozorda sotiladigan barcha mahsulotlarning iste'molga yaroqligiga laboratoriya mudiri javob beradi. Go'sht mahsulotlariga kleymolar qo'yilsa, boshqa mahsulotlarning sifatiga ma'lumotnomma beriladi.

Hayvonlarning xom ashyolarini tayyorlovchi, saqlovchi va qayta ishlovchi korxonalarda veterinariya-sanitariya nazorati

Nazorat qilinadigan xom ashyolarga - teri, jun, pat va parlar, suyak va boshqalar kirib, ayniqsa, chetdan kelgan yoki kelib chiqishi aniq bo'lмаганлари qat'iy tartibda har tomonlama tekshiriladi. Mazkur korxonalarining o'z veterinariya vrachlari bo'lishi mumkin yoki Davlat veterinariya tashkilotlaridan yollab ishlatsishadi (teri zavodlari va boshqalar).

Terilar kuydirgiga tekshirilishi shart. Veterinariya laboratoriyasida pritsepitatsiya reaksiyasi o'tkaziladi.

Nazorat savollari:

1. Veterinariya-sanitariya nazoratining mohiyati va maqsadi qanday?
2. Veterinariya-sanitariya nazoratining ob'ektlarini ayting?
3. Hayvonlarni asrashda veterinariya-sanitariya nazorati?
4. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarni respublika ichida tashishda qaysi veterinariya kuzatuv hujjatlari beriladi?
5. Davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarga veterinariya kuzatuv hujjatlari kimlar tomonidan beriladi?
6. Veterinariya kuzatuv hujjatlariga nimlar kiradi?
7. Davlat chegarasida veterinariya-saniatariya nazorati?
8. Transportda veterinariya-saniatariya nazorati?
9. Avtomobil va tuproq yo'llarda veterinariya-saniatariya nazorati?
10. Temir yo'l va daryo transportida veterinariya-sanitariya nazorati?
11. Hayvonlarning xom ashyolarini tayyorlovchi, saqlovchi va qayta ishlovchi korxonalarda veterinariya-sanitariya nazorati?
12. Bozorlarda veterinariya-sanitariya nazorati?
13. Hayvonlarning xom ashyolarini tayyorlovchi, saqlovchi va qayta ishlovchi korxonalarda veterinariya-sanitariya nazorati?

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

1. Davlatov R.B., Norqobilov B.T., Qurbonov Sh.X. Veterinariya ishini tashkil etish va iqtisodi. Darslik, Samarqand, 2019.

2. Abduraxmonov T.A., Davlatov R.B. Veterinariya ishini tashkillashtirish va uning iqtisodi. Darslik, Zarafshon nashriyoti, 2004.

Xorijiy adabiyotlar

1. James S. Gaynor., William W. Muir. Handbook of Veterinary Pain Management. 2014 year.

4. Никитин И.Н. Организация и экономика ветеринарного дела. Учебник, Издательство «Лань», 2014 год.

5. Никитин И.Н. Организация ветеринарного дела. Учебник, Издательство «Лань», 2021 год.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil.

2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil.

3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil.

4. Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017 yil 7 fevral, PF-4947-sod Farmoni. Toshkent, 2017.

5. Mirziyoyev Sh.M. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora – tadbirdari to'g'risida" gi 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-sodli Qarori. Toshkent, 2017 yil.

6. Ўзбекистон Республикасининг маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси. Тошкент "Адолат", 2010 йил.

7. Ўзбекистон Республикасининг "Ветеринария тўғрисида"ги қонуни. Тошкент, 2018 йил.

Internet va Ziyonet saytlari

1. www.ziyonet.uz.

2. www.lex.uz

3. www.vetgov.uz

4. www.vetas.uz

5. www.agro.uz

6. www.stat.uz

7. www.labirint.ru